

3-23

ՀՀ գիտութեամբնաբանութեան և արհեստագիտութեան
արեւելահայաստանի Ինստիտուտ

ՅԱՐԱԼՅԱՆ ՈՒՐԴԻԿ ՖԵԼԻՔՍԻ

ՔՈՒՐԴ-ՀՐԵԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
1948-2006թթ.

Է. 00.02. «ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՄԲ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԻ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՀԱՅՏՄԱՆ ԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆ

ՍԵՂՄԱԳԻՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2009

Ատենախոսության թեման հաստատվել է ԵՊՀ Արևելագիտության ֆակուլտետի գիտական խորհրդում:

Գիտական ղեկավար՝ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Գ. Ս. Ասատրյան

Պաշտոնական ընդդիմախոսներ՝ պատմական գիտությունների դոկտոր Կ. Ա. Չաչանյան
պատմական գիտությունների թեկնածու Ա. Գ. Ստամբոլյան

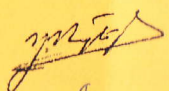
Առաջատար կազմակերպություն՝ ԵՊՀ Միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետ

Պաշտպանությունը կայանալու է 2009թ. հունիսի 19-ին, ժ. 13.00-ին ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտում գործող ԲՈՀ-ի 006 մասնագիտական խորհրդում (հասցե՝ 375019, ք. Երևան, Մ. Բաղրամյան պող., 24գ.):

Ատենախոսությանը կարելի է ծանոթանալ ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի գրադարանում:

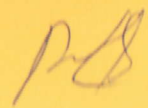
Սեղմագիրն առաքված է 2009թ. մայիսի 19-ին:

Մասնագիտական խորհրդի գիտական քարտուղար՝

Ո. Ղազարյան

Մեծարգու պրն. Նուխչիվանյանին՝
լուրագրայն քարտեմադրումն փնտրելով՝

Թեմայի արդիականությունը

Մերձավոր Արևելքի տարածաշրջանը դարեր շարունակ գտնվում է առաջատար երկրների և ժողովուրդների կրոնա-քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական շահերի բախման կիզակետում: Այս երկրամասն, իրավամբ, հանդիսանում է աշխարհի պայթուցիկ գոտիներից մեկը, որտեղ նեղ հանգույցի մեջ են միախառնված ազգերի սոցիալ-տնտեսական, կրոնա-դավանական, տարածքային և աշխարհաքաղաքական այլ խնդիրներ: Այստեղ տեղի ունեցող քաղաքական տեղաշարժերն իրենց որոշակի ազդեցությունն են գործում մի ջազգային քաղաքականության և տնտեսության մեջ:

XXդ. կեսերին Մերձավոր Արևելքում պատմա-քաղաքական ապարտեզ մուտք գործեց սինիստական Խորպեյլ՝ որպես արևմտյան նմուշ լիբերալիզմի և ժողովրդավարական արժեքների կրող: Սինիստական գաղափարախոսությունն առձակավեց մերձավորարևելյան արաբական ազգայնականության և իսլամական արմատական գաղափարների հետ: Հիշալ հակառակության հաղթանակը դարձավ Մերձավոր Արևելքի անլուծելի թվացող ճգնաժամերից մեկը, որի շարժման ակնկետներն տարածաշրջանի մի շարք կարևոր քաղաքական գործընթացներ:

Դեռևս նախքան Խորպեյլ պետության հռչակումը 1948թ. սինիստական գործիչները նախան չէլ են ապագա պետության հիմնական արտաքին քաղաքական կողմնորոշիչները Մերձավոր Արևելքում: Հետագայում, նախան չված քաղաքական ուղղություններից շատերը լավագույնս արդարացիությունը Խորպեյլի արտաքին քաղաքականության հայեցակարգում, որում առանձնահատուկ տեղ է հատկացվում «Ծայրամասային ռազմավարության» (Peripheral Strategy)¹ հիմնադրույթներին: Հիշալ ռազմավարության շրջանակներում կարևորվում է հրեական պետության կողմից ցուցաբերվող ֆինանսատնտեսական և ռազմատեխնիկական աջակցության քաղաքականությունը մերձավորարևելյան կրոնա-էթնիկական փոքրամասնություններին: Ռազմավարության հիմնական տրամաբանությունը բխում է արաբական ազգայնականության և ագրեսիվ համասարաբականության դեմ պայքարի գաղափարից, որը պետք է իրականացվեր տարածաշրջանի ճնշված կրոնական և էթնիկ փոքրամասնությունների հետ համագործակցության միջոցով: Վերջիններիս շարքում ուրույն կարևորություն տրվեց քրդերին, որոնց հետ հրեա ժողովուրդն ունի դարերով կոփված պատմա-ռազմավարական ընդհանրություններ:

XXդ. երկրորդ կեսից սկսվեց քուրդ և հրեա ժողովուրդների պատմա-քաղաքական փոխառնչությունների անենամակտիվ փուլը: Այս շրջանում կարևորվեցին երկկողմ ռազմա-քաղաքական գաղտնի մակարդակի

¹ Անգլիալեզու գրականության մեջ հայտնի է “Peripheral Strategy” կամ “Theory of Allaying the Periphery” սահմանումներով: See <http://thesite2000.virtualave.net/iraqijews/escape.html>, also see Mamikonyan S., Israel and the Kurds (1949-1990), Iran and the Caucasus, Vol. 9.2, Brill Academic Publishers, Boston, 2005, pp.391-392

Яралян Рудик Феликсович

КУРДО-ЕВРЕЙСКИЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ В 1948-2006гг.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук по специальности 07.00.02 – “Всеобщая история”

Защита состоится 19 июня 2009г. 13.00, по адресу: 375019, г. Ереван, пр. М. Баграмяна 24г, Институт Востоковедения НАН РА

РЕЗЮМЕ

Исследование выполнено на основе преимущественно малочисленных печатных источников, разноязычной научной литературы, газет и журналов. Впервые делается попытка обоснованно изложить факты о скрытых взаимоотношениях курдов и евреев на протяжении 1948-2006гг.

Диссертация состоит из предисловия, трех глав, заключения и списка источников использованной литературы.

В предисловии обосновывается актуальность выбора темы, ее цель и задачи, научная новизна, практическое значение, излагается степень изученности темы.

В первой главе – “Формирование курдо-еврейских взаимоотношений”- освещаются и исследуются исторические корни курдо-еврейских взаимоотношений, основы и причины возникновения этно-культурной единицы курдских евреев.

Во второй главе – “Курдо-еврейские отношения в 1940-1980гг.”- представляется процесс развития скрытых военно-политических курдо-еврейских взаимоотношений во второй половине XX-го века. Изучаются также вопросы политического объединения курдских евреев на территории сионистского Израиля, исследуется проблема геополитического значения курдского вопроса в региональных политических развитиях.

В третьей главе – “Курдо-еврейские взаимоотношения на современном этапе” – изучаются изменения геополитических задач курдо-еврейских взаимоотношений начиная с 1990-х гг. Особо подчеркивается актуальность курдского вопроса как в двусторонних отношениях, так и в проблемах Ближневосточного урегулирования.

В заключении подводятся итоги исследования. В частности, обобщая, диссертант делает вывод, что культурно-исторические взаимоотношения курдов и евреев развивались совместно с политико-историческими двусторонними отношениями, которые начали выявляться на практике после возникновения сионистской идеологии и государства Израиль.

Rudik Yaralyan
Kurdo-Jewish associations in 1948-2006

